

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne.

Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— „
četrt leta 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznauila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravišstvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Ob dvanajsti uri.

(Delegatom Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic na pot v Ptuj.)

Not kennt kein Gebot!

Nur die Macht imponiert,
nur sie allein hat Gegenwart
und Zukunft!

»Tagespost.«

Na jesen se najbrž zopet prično pogajanja za delazmožnost štajerskega deželne zbor. Kolikor se da sklepati iz razpoloženja bojujočih se strank, bodo skoraj gotovo pogajanja brezuspešna, in na pomlad nam je računati z novimi volitvami.

Bodo li novoizvoljeni zastopniki ljudstva, svesti si svoje velike naloge, delati v blagor svojih volilcev ter opustili obstrukcijo? In če pride do dela, ali nam bodo vendar enkrat dali, kar nam gre po božjih in posvetnih zakonih? Ti dve vprašanji se gotovo vsakemu tovarišu vsiljuje, ki le količkaj zasleduje potek rešitve našega gmotnega vprašanja.

In kaj tedaj, če nam bo usoda zopet namenila strašno vlogo prevaranih, če nam bo vzeta poslednja vera v pravico in človekoljubnost tistih, ki naj bi bili njuni zaščitniki in glasilci, če jih bo celo prežalostna učiteljska tragedija v kopališču Rodaunu pustila napram nam ledenihladne? Kaj potem? Da, kaj potem, to je nedvomno prvo in najvažnejše, o čemur se ima porazgovoriti in ukrepati naša delegacija v Ptuj.

Ali naj se damo še nadalje krmiti s praznimi obljubami kakor nadležni otročaji, da izgubimo zgoraj zadnjo mrvice ugleda?

Ali naj zabredemo v popolno finančno odvisnost raznih naših »prijateljev« ki potem ob gotovih prilikah z nekako posebno slastjo izrabljajo učiteljeve dolge v svoje strankarske namene?

Si li naj damo vzeti sploh ves kredit, ki ga še imamo pri produktivnih stanovih?

In ali naj mirno gledamo, da nam beda zatre svobodni polet naših misli, da ubije v nas svobodnega, ponosnega človeka? (Trunk: Die Schulden drücken das Gemüt nieder und nagen wie Ge-

wissensbisse wie überhaupt das Bewußtsein jeder Schuld).

Moralno ubiti, s strtimi krili, naj še nazadnje nezavestno otrujemo dovzetne duše mladih src z malodušnostjo in mržnjo do vsega obstoječega, namesto da bi jim kazali pota k solncu, k življenju?

Delegacija bo imela sedaj izreči veliko besedo. Upajmo, da nam bogovi niso naklonili usode Črtomira, ki je padel »ne od meča, od lastne nemoči« ter tako napojil svojo zemljo z robsko krvjo!

Učiteljem — ciankalija!

Iz Rodauna na Nižje Avstrijskem poročajo o tragični usodi ondotnega učitelja Raschendorferja. Pred 23. leti je bil na rodaunski šoli nastavljen za podučitelja Franc Raschendorfer z mesečno plačo 58 K. Trinajst let je služil za podučitelja, pozneje za učitelja. Zaradi sramotno pičlih dohodkov ga je trla od vsega začetka silna beda in je do vrata zabredel v dolgove. Da otme sebe in svojo družino iz bede, se je uklonil krščansko-socialnim mogočnjakom in prestopil v klerikalni tabor. Z žrtvovanjem svoje osebnosti je nameraval kupiti naklonjenost deželnih oblastnikov in potegoval se je za nadučiteljsko mesto v Siebenbrunn. Vzlic dobri kvalifikaciji naprošenega mesta ni dobil. Zaradi tega je dozorel v njem strašen sklep: sklical je svojo rodovino in v sporazumu s svojo soprogo s ciankalijem zastrupil svoje štiri otroke, ženo in nato še sebe. Ko so ga v šoli ob določeni uri pogrešali in ni bilo iz učiteljevega stanovanja nobenega znamenja življenja, je dal župan siloma odpreti duri v stanovanje, kjer so našli šest mrtičev. To je kratka povest o učitelju Raschendorferju!

»Zarja«, poročajoč o tem tragičnem dogodku, dostavlja: Uvrstili smo to povest med kranjske novice — da se je zgodila na Nižjem Avstrijskem, je le slučaj. Prav tako lahko bi se bila zgodila v tej ali oni kranjski vasi. Še mnogo hujše učiteljske bede kot Nižja Avstrija je deželna Kranjska dežela, in enako koruptna, brezobzirna in samogoltna klika tlača nas kakor Nižjeavstrijske. Najinfamnejše poglavje, najodkriteljska podlost iz deželnega gospodarstva klerikalne klike je nespodobno in nekrščansko ravnanje z učiteljstvom, ki ga ho-

čejo izstradati in z gladom prisiliti, da obesi svoje prepričanje na kol in se jim z dušo in telesom zapiše. Regulacija učiteljskih plač, ki so sramota za deželo in za vse prebivalstvo, jim je stvar, iz katere brijejo norce, in očitno čakajo, da si vsak nesrečnik s ciankalijem izboljša svojo žalostno usodo!

Kultura in sedanje razmere.

Piše K. K.

(Dolje).

Razmotrujmo drugo zmoto, ki sicer ne tako tiho, jetično, ampak bolj hrupno in očitno onemogoča in uničuje kulturo.

Ta zmota obstoja v tem, da vlada še vedno mnenje, da je treba za odpravo pomanjkanja in bede, za pripravljanje kulture oropali gotove sloje vseh pravic, omejevati njih svoboščine do sužnosti, samo en sloj pa opremiti z izrednimi privilegiji. Taka anarhija ali nepravilnost do gotove mere nasproti posameznim stanovom in slojem se dozdeva še potrebno sredstvo za splošni blagor. Ne menimo tudi socialnega stališča, ki je za vsakega posameznika že pred njegovim rojstvom v gotovem oziru determinirana po njegovih specialnih okoliščinah, gre samo za najprimitivnejše človečanske pravice, za življenska sredstva in varnost eksistence sploh. Boj za obstoj proti prirodi po tej zmoti ni daleko tolikega pomena kakor boj med ljudmi, obvladanje bližnjega z ustrahovanjem in končnim oropanjem njegovih pravic, ali celo stremjenje po zaslužjevanju in brezpravnosti gotovih stanov in množice delavnega ljudstva. Boj za obstoj, prenešen iz naravnega torišča — namreč med človekom in prirodo — med ljudi proti gotovim manj imenitnim stanovom, oziroma množici ljudstva, je baje najbolje jamstvo in najizdatnejše sredstvo kulturo omogočati in v njej napredovati.

Ta potreben boj med občani iste države (in tudi držav med seboj) izvira baje iz naravno danega antagonizma med sloji in stanovmi, med vladajočimi in vladanimi, posedujočimi in proletarci, med to in ono stranko ali skupino.

Tako se n. pr. na podlagi enake volilne pravice trudi zopet bojujoča cerkev po vseh svojih strankah, pokoravati si vse

sloje in njih delovanje, ljudstva, celo državno upravo in sodstvo namenom svoje institucije, to je, edino duhovskemu stanu v prid. Povsod, na gospodarskem, finančnem polju, v šolstvu, v avtonomnih in drugih skupščinah hoče imeti odločilen vpliv, absolutno gospodstvo ter izkuša celo najprimitivnejše človečanske pravice, zajamčene vsakomur po osnovnih zakonih, v javnem življenju omejevati in prikrašati. Posameznike kakor cele stanovne, ki se temu protivijo, preganja s svojo močjo, avtoriteto in privilegiji na razne, eksistenci dotičnih nevarne načine.

Svoboščine ali pravice občanov so cerkvenim zastopnikom nekaj neznosnega, ter porablja vsako priliko v zakonodajalnih skupščinah, te kršiti in omejit. Uprizarjajo obstrukcije pri akciji v parlamentu modernizirati in izboljšati uradnikom pravne in gmotne razmere ter tam in v deželnih zborih uspešno izpodbijajo vsako prizadevanje izboljšati naše stanje. Glede našega stanu se trudijo uničiti vsako samostojnost v pravem oziru, sploh celo šolstvo popolnoma podrejevati svojim namenom in svojemu gospodstvu» skratka: zaslužiti nas.

Tudi socialisti so povečini še mnenja, da vlada nepremostljiv antagonizem med proletarci in kapitalisti, da izvira iz njega prepotrebni boj in da ta takozvani razredni boj vodi do rešitve socialnega problema, namreč da ne bo več kapitalistov ne kapitalizma ter bodo ostali še samo proletarci. Motijo se v smotru kakor v sredstvih. Smoter ne more biti, odpraviti bogastva in napraviti vse ubožne, neposedujoče, ampak obratno, smoter bodi, napraviti vse bogate.

Smoter kulture ali rešitev socialnega problema obstoja v tem, da družba potom pravičnosti in svobode povzdigne kulturo na tako stopnjo, da bo kolikor-toliko vsakdo v istini kapitalist, to je, da je vsakomur ob koristnem delu zajamčena kolikor možna udobnost in blaginja. V kolikor ima prizadevanje socialistov ali razredni boj namen, napraviti iz vsakogar, ki v sedanjih razmerah ničesar ne dela — oziroma da mu ni treba delati, izkoriščajoč kapitalistično podlago gospodarstva — koristnega delavca na primernem polju, skratka, da hoče odpraviti vse parazitstvo, je ta razredni boj ne le opravičen, ampak nujna potre-

LISTEK.

Vtiski in uspehi majniškega izleta.

(Konec.)

Vtiski tega izleta so tako trajni, neizbrisni; uspehi tako lepi in neprecenljivi, da se niti primerjati ne dajo s skromnimi sredstvi, ki so nam bila na razpolago. Trošek 3 K, kar je otroke stal izlet — všteta je v tem voznina, vstopnina v jamo, zajtrk, kosilo in južina — je pač neznatna v primeri z užitkom, ki so ga izletniki imeli. — Zahvala gre predvsem g. Širci, tuk. trgovcu, ki ni iskal zaslužka, ampak se je velikodušno ponudil, da pelje otroke proti neznamni odškodnini, kar nam je edino omogočilo izlet. Daje se zahvaljujemo g. šol. vodji Ferd. Juvancu za posredovanje in nasvete; g. Ambrožiču, gostilničarju v Postojni, ki je otroke ljubeznivo sprejel ter jim dobro in ceno postregel. Ob enakih prilikah ga učiteljstvu prav toplo pripo-

ročimo! Jamski odbor je znižal vstopnino na 50 vin. za osebo. V gostilni g. Mušiča v Senožečah, ki nam je nudila pribežališče med nalivom dežja, pa so bili otroci okrepčani z mlekom, kruhom in jajci. Za gostoljubno postrežbo in ker so nam mokre otroke osušili, da celo preoblekli, se tudi njim prav toplo zahvaljujemo. — Učiteljstvo pa rado žrtvuje vso skrb in trud tega dne mladini v korist in veselje. Moralno plačilo mu je pač zavest da stori za vzgojo otrok kar more. Posebna nagrada so mu otroška srca, ki se mu na izletu približajo, odpro in se ga oklenejo z vso ljubeznijo in udanostjo. Otrok lahko kmalu pozabi, kar mu povemo, a nikdar ne pozabi tega, kar mu storimo. Prirediti mu kako veselje, pomeni, osvojiti si njegovo vdanost in ljubezen ne le za čas šolanja, temveč za vedno!

Po mojem mnenju služi šolska veselica otrokom le v razvedrilo in zabavo in učinkuje le posredno nanje tudi vzgojno. Na izletu se pa otrok vedri in vzgaja obenem tako, da ni mogoče ločiti pouka od zabave. Srečno izveden mladinski izlet ima vselej velik, velik — v našem slučaju nepopisen, dalekosežen us-

peh, ki ga bodo čutili otroci pozneje bolj nego danes.

Izleti:

1. Otroka vedre in zabava.
2. Uče ga in vzgajajo. Seznavajo ga z našo milo domovino, bude v njem ljubezen do prirode in bližnjega in do rodne grude; seznavajo ga z običaji in šegami ter ga navajajo na dostojno in vljudno občenje s tujci.

3. Učenca zbližajo z učiteljem, sprijaznijo ga z njim. Kakor ogenj, ki ogreje železo, da postane kovno in pripravno za obdelovanje, tako izlet omeči nezaupneža, da se približa vzgojitelju, mu jame verjeti in zaupati ter se mu takorekoč ponuda v vzgojo, postane sprejemljiv!

4. Učitelju nudijo priliko, da spozna duševno obzorje otrok, njih navade in nagnjenja. Odpro mu sploh otroško dušo.

Z ozirom na važnost in korist mladinskih izletov jih priporoča tudi novi šolski in učni red.

Ker pa je treba postaviti izletu vedno gotov, mikaven smoter, so taki izleti vedno v zvezi z večjimi ali manjšimi stroški in zaradi tega otežkočeni. Ude-

leževati se jih morejo le imovitejši, kar zmanjšuje vrednost izleta. Imovitejši otroci imajo itak boljšo vzgojo in tudi šem življenju se imeli priliko spoznavati svet in njega lepoto. Pravo, popolno vrednost bi imel izlet le tedaj, ko bi se ga udeležili tudi ubožnejši otroci. Ubžnejši otroci ravno potrebujejo več pozornosti in ljubezni, več veselja in zabave, več vzgoje in pouka, ker vsega tega doma popolnoma pogrešajo. Ker se oni ne morejo udeleževati dragih izletov, se čutijo zapostavljeni, žalostni in nesrečni. Tem otročjem omogočiti udeležbo, pomeni, dati izletu popolno, brezprimerno vrednost. Z ozirom na to je moja želja, naj bi c. kr. okr. šol. sveti vplivali potom glavarstva ali neposredno na občine in denarne zavode, da ti po možnosti denarno podpirajo prireditve izletov. Spremljajoče učiteljstvo pa naj bi dobilo posameznim slučajem primer-no potrdilo!

Tevarišem pa kličem: Prirejte izlete! Vodite otroke iz zaduhlih sob ven, v božji svet, v svobodno prirodo!

F.

ba. V tem oziru je razredni boj istoveten z uveljavljanjem pravičnosti.

Jalov je ugovor, da v dobi, ko bo minilo proletarstvo, nihče več ne bo hotel delati. Izvor bogastva je vendar proizvodnja, intenzivna preobrazba ali prilagodenje zemlje, torej predpogoj blaginje; vsi morajo že dolgo poprej naporno delati, preden se bogatstvo uresniči, in kadar bodo veliko posedovali, bodo hoteli še več, zakaj to je utemeljeno v človeški naravi. Torej bodo še intenzivnejše delali. Tudi dandanes so nekateri kapitalisti jako žilavi in marljivi soobčani ter se naporno trudijo k svojim milijonom pridobiti še nove. Obratno se motijo kapitalisti v posledicah, ako zahtevajo za množico delavnega ljudstva, industrijskega kakor agrarnega, omejevanje svobodščin ali pravic, neomikanost, vzdrževanje v neizobrazbi in živalski omejenosti duha, kakor vzraste brez pouka in šolstva, brez čitve in nadaljne naobrazbe.

Od raznih metod in načinov nepravilnosti se pričakuje, da prinesejo mir in blagor, zvišanje kulture, a ravno obratno je res, kdor le količikaj pazno opazuje socialno življenje. Mir in red, blaginja in zadovoljstvo, minevanje bede in pomanjkanja so efekti, učinki visoke kulture na podlagi nepristranske absolutne pravičnosti za vsakogar, ki obstoja v osnovi v tem, da je vsakomur garantiran popolnoma svoboden razvoj v gmotnem in duševnem oziru.

Motijo se ljudje v bistvu kulture, v sredstvih njega realizacije, v pojmu boja za obstoj, ter postavljajo antagonizem tja, kjer v bistvu ne more biti.

Boj za obstoj ni nič drugega nego trud uresničiti kulturo, namreč skupno prizadevanje, premagati nekulturo ali bedo, Antagonizma v bistvu med ljudmi ne more biti, ako se pa prakticira, je to socialna bolezen, še obstoječa anormalnost. Vse človeštvo z vsakim posameznikom vred ima iste interese, vsi so si sovrstniki, dasi neenaki po podedovanih človeških zmognostih. Življenjski interes za vsakogar je udobnost zaradi učinkovanja vseh k istemu skupnemu smotru. Izvesti je udobnost najbolj racionalno po solidarnosti, asociaciji vseh, to je z naravno organizacijo v obliki držav v kulturni namen. Notranji princip organizacije ne more biti nič drugega nego stroga, osvobodilna pravičnost. Tudi pojma kultura in pravičnost sta istovetna, enega ni moči imenovati brez drugega, najpopolnejše izvedena pravičnost med ljudmi se strne, se strinja z največjo možno kulturo, obenem pa pomeni za posameznika največjo svobodo. Čim večja pravičnost, tem večja kultura se razvija, tem svobodnejši postajajo občani, tem krepkejša in silnejša država. Istotako so pa tudi istovetni pojmi krivica, brezpravnost, suženjstvo, nesvoboda, despotizem, anarhija. Vsi izražajo nekulturno stanje, neudobnost, socialno bolezen istega izvora. Po vsakodnevni anarhistični razmerah se je človeštvo povsod mirnim potom solidarno družilo, asociiralo in organiziralo v medsebojno pomoč in zaradi potrebe po pravičnosti in svobodi in njih izvirajočega socialnega reda v državne oblike. Tako so začeli premagovati nepravilnosti ali nered, oziroma anarhijo. (Nestor: »Naša zemlja je obširna, a redu ni v njej.«)

Znan je nam učiteljem tudi izrek cesarja Franca I.: »Pravičnost je temelj državam«, ki se ga uče tudi otroci v šoli, a ga jim nihče popolnoma jasno ne razloži.

Kultura, blaginja ali udobnost ljudi je vedno nastajajoči učinek notranjega bistva države, namreč pravičnosti. Čim bolj odgovarjajo pravice ali svobodščine občanov v državni pravičnosti, tem vzornejši je socialni red, tem višje narašča kultura, tem bujnejša je intenziteta življenja vseh in vsakega posameznika. Hitreje in temeljiteje se vrši prilagodenje ali preobrazba zemlje človeštvu v prospeh vedno več se torej proizvaja, ali z drugimi besedami, bogastvo rase med prebivalstvom. Prijateljske razmere, popolni mir s sosednimi državami pospešujejo svetovni gospodarski promet, zakaj ta ne pozna državnih mej; kakor kri s hranivom po celem telesu, tako krožijo vrednote po celem planetu. Kako blagrujejo razumni politiki trozvezo, in dobro bi bilo, da bi vse sosedne države pristopile trozvezi v mnogozvezo.

Državna sila ali moč že pri ustanovitvi ni imela namena, omejiti in kratiti človeških pravic nobenemu državljanu; osnovala se je z obratnim namenom, uničevati anarhijo s tem, da se ščitijo, varujejo in branijo pravice vsakogar pred kršenjem in omejevanjem po drugih, po raznih nasilnikih, ki še danes niso izumrli: Knez, kralj ali vladar je bil početkom tudi povsod najvišji, sprva edini sodnik, ki je potoval križem ozemlja, poslušal pritožbe državljanov, sodil osebno ter skrbel za takojšnjo izvršitev kazni. Čim pravičnejše je sodil in branil pravice vsakogar, tem

rajše ga je ljudstvo imelo, tem bolj mu je bilo vdano, tem postrvovnejše in zvestejše mu je pomagalo ob času državne nevarnosti, tem krepkejša in silnejša je bila tudi država. Vse države, ki so krenile od pota pravičnosti, zatajile svoje bistvo in namen, so prejalislej nujno propadle, kakor nam zgodovina navaja toliko slučajev.

Tudi dandanes se bistvo države ne da izpremeniti, tudi dandanes je notranji in vnanji razvoj države le mogoč na podlagi in smeri pravičnosti.

Osnove pravičnosti kakor so to: varnost življenja, imetja, pridobivanja, varnost časti in ugleda, varnost svobodnega duševnega razvoja, naziranja, mišljenja in mnenja, ki jih imenujemo tudi osnovne kulturne človečanske pravice, so že povsod v modernih državah zakonito priznane v takozvanih osnovnih državnih zakonih ter so podlaga vsemu drugemu zakonodajstvu v pravu in upravi. Nepristransko in eksaktno funkcioniranje sodstva, uprave je najboljši dokaz zdravega, notranjega, bistvenega položaja družbe in države, njih neprestani razvoj in izpopolnjevanje v smeri stroge pravičnosti je podlaga naraščajoče kulture. Zaradi tega so tudi posamezniki primorani udeleževati strogo pravičnost, spoštovati pravice bližnjega in ne zahtevati in izsiljevati privilegijev.

Kratenje pravic soobčanu, izkušati omejevanje svobodščine celim slojem in stanovom, izpodkopavati jim ugled, zabranjevati jim potrebno in pravično izboljšanje eksistenčne podlage, kakor se to dogaja napram nam in delavstvu, je anarhistično počenje. Vrhunec dosega tisti, ki pozivlja javno na uboj in umor ter bojkot drugomislečih, na primer liberalcev, svobodomislecev. Pri nas se v najnovejšem času gode v tem oziru čudne reči anarhističnega značaja. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za litjski šolski okraj ima svoj redni občni zbor dne 4. julija t. l. dopoldne ob 10. uri v Zagorju za Savo. Dnevni red je: 1. Nagovor in pozdrav predsednika. 2. Poročilo in posvetovanje o prenosu pravil »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Poročevalca tov. Bezjak in Levstek. 3. Poročilo blaginjičarice. 4. Volitev delegatov za letošnje skupščino »Zaveze« v Celju. 5. Volitev novega društvenega odbora in pregledovalcev računa. 6. Slučajnosti in razna posvetovanja. K obilni udeležbi vabi za odbor: Josip Zajec, t. č. predsednik.

Štajersko.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 13. rožnika na Spodnji Polskavi. Udeležba bi bila lahko boljša v kljub malem dežju. Najbolj pa so nas razveselili gostje iz sosednih okrajev, in sicer so prišli iz Sv. JakobavSlov. gor., iz Jarebine, iz Maribora, Frana in Cirkovca. Čast jim in še enkrat hvala! Predsednik je otvoril zborovanje s presrečnim pozdravom na g. dr. Pivka in na goste. Prečital se je zapisnik zadnjega zborovanja in dopisi. Predlog, naj bi ostali učitelji v narodnih društvih le kot delujoči člani in ne plačujoči, se je ovrzel s tem, da neplačujoči član sploh ni več član in da se sam izključi. Glede pasivne resistance se je omenilo, da je ta pri našem stanu popolnoma neizvedljiva. Tak pasiven odpor je uspešen le pri komercialnih podjetjih, pri katerih se napravi z njim hipna, velika denarna škoda. Pasivna resistance v šolstvu pa bi naredila škodo le lastnemu narodu, spravila bi šolstvo na nizko stopnjo, in ravno to hočejo naši znani nasprotniki doseči. Mi bi s tem delali sovražnikom v roke, gotovo narobe taktika. Mi pa hočemo šolstvo povzdigniti, in če bi nam še slabše šlo!

Bistvo izvajanja pasivne resistance tiči v tem da se opravlja služba strogo po obstoječih predpisih. Ako bi tedaj sedaj zastavili s pasivno resistance, bi se nam lahko očitalo, češ, da se dosedaj nismo ravnali po predpisih. To pa gotovo ni res!

Glede manifesta napram napadom na učiteljsko in šolstvo po slov. klerikalnih listih se je izrazilo mnenje, da bi vsako reagiranje na te izbruhe bilo klerikalcem prav po nezasluženem izkazana čast. Predsednik naprosi delegata, naj v zgoraj navedenem smislu zastopa društvo pri Zvezin zborovanju.

Nato poda predsednik besedo g. dr. Pivku k predavanju: »Ob tridesetletnici Jurčičeve smrti.« Kar najbolj diči zgodovinarja, je objektivnost. In objektivnost je prevečala krasno predavanje, živo slikanje Jurčičeve osebnosti, da smo ga kar videli pred seboj. Nismo poklicani ocenjevati tako predavanje. Gospod doktor pa je lahko prepričan, da je vsakega navzočih zadovoljil visoko nad pričakovanje. Predsednik je topla zahvalil govornika in ga

obenem naprosil za nadaljno naklonjenost, kar je ta radevolje obljubil.

Delegatom za 24. skupščino Zaveze sta bila izvoljena gospa Hribar in Krotky. Sicer pa se bo društvo kolikor mogoče korporativno udeležilo skupščine.

Prihodnje zborovanje se vrši novembra v Slov. Bistrici. Predsednik zahvali nadučitelja Vodoscheka za prijazno prepustitev razreda in tovarišici Goričan in Wester za okusno dekoracijo. S tem je bil končan oficialen del.

Zabavni del je res zaslužil to ime. Animirani pogovori, presrčen smeh, harmonija narodnih pesmi, vse se je prijetno razlegalo po dvoran, in po zvokih gramofona se je zasukal marsikateri par. Medtem je g. dr. Pivko obrazložil natanko nekatere telovadne igre, in sicer: »Kitajski zid«, »Medvedje v lancu«, »Dan in noč«, »Dvojčki«, »Preža«, »Ribički«, »Izzivat« in »Labirint«. »Labirint« so zborovalci tudi praktično izvajali in se pri tem izborno zabavali. Ta igra je ruski način mišjega lova in tudi za odrasle pri telovadnih nastopih ali pri kakih javnih veseljih jako zabavna igra. Napitnice in pesmi in izbijanje marsikatega dobrega dovtipa je podilo čas tako hitro, da smo se komaj zavedali, kdaj je minul. Do najskrajnega časa so čakali izletniki na vlake. Upamo, da ga nihče ni zamudil!

R. Učiteljsko društvo za ormoški okraj izleti v četrtek, dne 4. julija 1912, v Vuzmetince. Ob 10. uri bo pri Štamparju društveno zborovanje po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročilo delegatov v Zvezinih zborovanjih v Ptuj. 4. Volitev delegatov za Zvezino zborovanje v Celju. 5. Slučajnosti. Vsi društveniki, pa tudi tovariši in tovarišice iz sosednjega Ljutomerskega okraja so prijazno vabljeni, da za en dan denejo stran vse moreče skrbi ter se razvedrijo med svojci. Vsak deležnik se naj — radi obeda — javi saj do 1. julija 1912 pri tov. Dragu Pinteriču pri Sv. Miklavžu. Odbor.

»Savinjsko učiteljsko društvo« zboruje v četrtek, dne 27. t. m., v St. Rupertu ob 2. uri popoldne. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje g. dr. E. Šerkota »O vplivu alkoholizma n otroško dušo«. 4. Volitev delegatov za Zvezino zborovanje. 5. Slučajnosti. Ivan Jakše, t. č. predsednik.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje dne 30. jun. t. l. točno ob 10. uri v šoli v Novi Štiti, in sicer po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik o zadnjem zborovanju;
2. Dopisi;
3. Predavanje tov. Kelca o važnejših dogodkih iz njegovega dijaškega in učiteljskega življenja;
4. Slučajnosti.

Skrbelo se bo, da bo vse prav zanimivo in prijetno. Ker nam je potrebno časih razvedrila za izmučenega duha in telo, se vljudo vabite, da pridete vsi v ta krasni kraj! Omenjeno bodi, da obhaja tov. Kelc 35. tov. Kocbek pa 30 letnico svojega učiteljevanja. — Tov. Burdjan je prijavil predavanje »Hišna muha« (učna slika po biološki metodi).

Vsi tisti, ki so malomarni v plačevanju udnine (50 v na mesec ni mnogo) se prav resno opomni, da plačajo. Ako drugače ne bo, naj pa pošljejo dotični znesek blaginjičarju tv. Burdjanu po nakaznici, ki mora tudi storiti, kar se zahteva od njega v tem oziru. Nevredno bi bilo za omikanca, ako ga moramo vedno siliti, da stori svojo dolžnost, kako naj to zahtevamo od neomikanca? Vse graje pa je vredno, da se nekateri tako ostentativno ogibljejo stanovskih organizacij, čeprav dobro vedo, da brez teh še nismo dosegli za naš stan ničesar in tudi ne bomo. Slab značaj je, kdor se vedno zanaša na druge!

Odbor. Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. V zadnji številki Učiteljskega Tovariša objavljeni spored občnega zbora se na željo nekaterih odborikov v toliko spremeni, da odborova seja ne bo 28. junija ob 6. uri zvečer, temveč šele 29. junija ob 8. uri zjutraj. Za občni zbor je prijavljeno še eno predavanje: »Ali je egoizem vzgojni princip?« (Tovariš Karol Kveder). Ker bi bil na ta način spored občnega zbora preobširen, bo treba predavanje o Učiteljski gospodarski zadruzi pomakniti menda v delegacijsko zborovanje, o čemur bo definitivno sklepala delegacija sama. Vodstvo.

Ljutomersko učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 13. junija t. l., pri Sv. Jurju ob Ščavnici ob povoljnem številu udeležencev, čeravno se je vreme kujalo.

Predsednik se zahvali jurjevskim gošpicam tovarišicam za okusno okrašenje zborovalnice, čestita v imenu vseh neumorno delavnemu blaginjniku, občesplošovanemu, značajnemu tov. prof. Krylu k njegovi sedemdesetletnici.

Na mnoga leta, zdrav in čil — blagajnik naj bi naš še bil!*

Predavanje g. dr. Krefta, ki je prijatelj učiteljstva, je bilo kaj zanimivo, izborno. Temeljito in dobro premišljeno je razpravljalo o temi: Homerjeve didukcije iz opazovanja vesoljstva in sodobno stališče matematične geografije na podlagi njegove »Odiseje«.

Tov. Vreča pa nam je ljubko slikal kot nadaljevanje »Zgodovino Negove«. Ko bi vsaka šola imela takole zgodovino o svojem kraju, kolik neusahljiv vir bi bil to za domoznanstvo!

Naš vrli, jako delaven predsednik se prav presrečno zahvali obema predavateljema, priporoča topla naš stanovski list v naročbo in plačilo »Učiteljski Tovariš«. Neizbrisen madež je na posamezniku, ako ni naročnik in plačnik našega lista, pač pa lista, ki nas pri vsaki priliki sramoti in blati. Našega stanovskega lista se trdno oklenimo, plačujemo ga, podpirajmo ga, da ne obmaga v ljutem boju, da kleti sovražniki zatro njega in — nas! Ničevi so razni izgovori — saj še Bog ne stori vsem ljudem prav, kaj še le ubogi trpin — zemljan. Združimo se, ker resni so dnovi! Pritrgujemo si tistih par kronic ter jih svečano položimo na žrtvenik: stanovske zavesti!

Sklenilo se je tudi prispevati znesek 50 vin, društvu na korist, ako ud neopravičeno izostane od zborovanja. Uspeh — pokaže bodočnost! Pa ne, da bi teh 50 v smatral kot za odkupnino zborovanja!

Delegatom Zaveze, zborujoče v Celju letos, so predlagali: tov. Tomažič J., Stara cesta, Mavrič Karel, Sv. Križ na Murskem polju, gđc. Bernard Erlinda, Sv. Jurij ob Ščavnici, in Lah Gustel, Sv. Duh.

Končno se prosi več točnosti in pazljivosti od strani »nekaterih«!

Na veselo svidenje v Vuzmetincih 4. julija. —h.

Srednješolski vestnik.

** Vpisovanje na c. kr. goriški realki. Dne 4. julija od 8. do 11. ure se prične vpisovanje dijakov na tem zavodu; sprejemni izpiti se vrše isti dan ob 3. popoldne. V jesenskem terminu se je določilo iste ure 16. septembra za vpisovanje, oziroma sprejemne izpite.

** Na državni višji realki v Idriji se vrše zrelosne usne izkušnje dne 5., 6., 8. in 9. julija t. l. pod predsedvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika Hubada. Vpisovanje v prvi razred za šolsko leto 1912/13 pa bo v juliskem terminu dne 9. julija dopoldne od 11. do 12. Prinesti je s seboj rojstni list in zadnje obiskovalno izpričevalo ljudske šole. Sprejemne izkušnje se prične dne 10. julija ob 8. zjutraj. Priporočamo staršem ta naš edini slovenski srednješolski realčni zavod v Idriji.

** Dijak streljal na profesorja. V Levovu je streljal Fran Stach, dijak 4. razreda, z revolverjem na svojega profesorja matematike Ivana Schadna, ker mu je dal slab red. Profesor se je zgrudil oblit s krvjo na tla ter so ga odpeljali v bolnišnico. Napadalca so zaprli.

** Umrl je v Celju vpokojeni profesor na celjski gimnaziji Anton Kosi v starosti 64 let.

** Na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici bo vpisovanje za sprejem v prvi tečaj četrtek, dne 4. julija, in sicer za Slovenke od 8.—12. predpoldne, za Italijanke pa od 3.—7. popoldne. Pismeni sprejemni izpiti bodo dne 5. julija od 8.—12. in od 3.—6.; ustni izpiti se začnejo v soboto, dne 6. julija, ob 9. uri in se bodo nadaljevali ponedeljek, dne 8. julija ob 8. predpoldne. Ako bo po sprejemnih izpitih meseca julija sprejeto 40 gojenk v ital. in ravno toliko v slovenski oddelek, potem septembra ne bo drugih sprejemnih izpitov za prvi tečaj. Pri sprejemu se zahteva krstni in rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in potrjeno uradnega zdravnika o fizični sposobnosti za šolsko službo. V smislu postavnih določil opozarja ravnateljstvo one starše, ki ne stanujejo v Gorici, naj bodo pri izbiranju stanovanj za svoje hčere jako previdni; priporoča se jim, da poiščejo stanovanja, kjer bodo gotovi, da pridejo njihovi otroci v dobre in poštene družine. Pri enakih predpogojih za sprejem bode ravnateljstvo dajalo prednost onim gojenkam, ki se bodo mogle izkazati s primeranim stanovanjem. Šolsko leto 1911/12 se konča 6. julija s slovesno službo božjo.

* Tudi od nas iskrene čestitke!

Uredn.

SUKNO in modno blago za gospode in gospe priporočila levoznika Prokop Skorkovčev in sin v Humpolcu na Češkem Vzorci na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.	ZEFIRE
---	---------------